

ירדצע געדענקט די רדייפות אויה אײַערע ברידער איז דיטשלאָס

Data pocztowa uiszczona ryczałtem

AJER FOLKSBLAT

פרוי 15 נראשען

הינט 10 זירטען

קְרִיפְטָה פֶּאֲלָמָה לְאַזְנָה

nr 51

Łódź, środa, 28 lutego 1934 r.

צֹוּלְפְּטָעֵר יְהָרְגָּנָגָן

פָּאָרוֹן מִתּוֹאָךְ יְגָדָר תְּרִיצָה

nr 51

adr. Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — 224-71.

סדרען פון דז'זקצי אונן אַדְפִּינְסְּרָאָזִיךְ: פָּאָרוֹן פֿעַדְיְּסְּפָאָוּר 21, טַעַל. 224-71.

קול אנה וזעקה כי נפלת עטרת ראשנו!
בלב הרוע ומרחה אנו מודיעים על אסוננו הגדול שכחה לנו בהלכה מאיתנו (בשנת
הש שנים ושתים לה'י) פארנו, ראש משפחתי, איש חסיד וישר, מצוי במדותיו, עסוק
צבור, נשיא החת' ע"ש הרב הג' מיל' זצ"ל.
ב. ע.

ליהאל יצחה אפרים פישל בערמאו
ההחיי למנוחת עולמים תה' היום, ביום ד' בשעה 11 בדרכם ממונו פאלודניאו 13.
השרויים בצער עמוק משפחתו המתאבלת.

פ' תשא ר' אדר, תרצד.

חבל על דאבדין ולא משתבחין!
נדחמים ונודעשים מהאון הגדול שקדנו במו עליינו לתאות האיש המזמין בטעותיו ובמוציאו הארומית זקן עותנו ח Franken הצעבי אבוניה ישוב ראש התלטורה גורה פ"ש אבד
זקלהטנו רבנן הגאון רשבכה"ג מן אלוי חיים מיל' זצ"ל לה'י החסיד והישיש

ב"ע יהיאל יצחך ב"ר אפרים פישל זי ברמן

הלווחה למנוחת עולמים תה' היום בזום ד' פ' תשא, י"ג אדר, תרצד, בפעה 11 בפזקר בדרכם ממונו, רחוב פאלודניאו 18.
מקשיים אוננו כל חברו התה' לבוא לחלק לו האכבוד האחרון.
עד התלמוד תורה ע"ש הרהגה"ץ רבנו אל"י חיים מיל' זצ"ל.

דעם פיטסטען ביז"ד זדיק
איך איז דער
פָּאָמִילִיעָן לְיְבָרְמָאוֹ
גָּלְבִּין סְוִוִּין וְיַעֲרָאָגְבָּרָן
בְּיַעֲרָאָגְבָּרָן
פָּאָטָעָר
הַמְּקוֹם יְנַחַם בְּזַעַם
שָׁאָר אַכְּלִי צִוְּן וְרוּשָׁלָם
הַעֲנָדָן סָאָהָן

לרגלי פטירת חי"ר
הר' יהיאל יצחך זיל
ברמן

שubar אתנו יחד המש עשרה שנה בתפקידו לעזרת החולים והאסורים
במאכלי פשר ותלה בחוגים און מטילים חוב ליל' החברים שיבאו לה'ק
ל' כבוז האחורי.
הוועד לעורת החולים והאסורים
אצל שעורי ערב. סלאנא 7

781

דעם טיפסטען מיטגעטיל דרייקען מיר איז דער שוויזר
געטראָענְגֶּר
פָּאָמִילִיעָן בְּעָרְמָאוֹ
גָּלְבִּין טְוִוִּין זְיַעֲרָאָגְבָּרָן פָּאָטָעָר
ב"ע יצחך ברמן
דיס געטראָט מיט המקומ' ינחים אונס בזוז שאר אבלי
צ'ין וירושלם.
די פָּאָרְאָלְטָגְּן פָּאָרְאָלְטָגְּן-קָאָמִיטָעָט
פאר ערטיילען אהנפְּרָאָעָנְפְּגָנְגָן הַלְוָאָתָן,

קְוִיפְטָה נִישְׁתָּפְרִיהָעָר קִין סְחוֹרָה
בֵּין אַיִּיר וּשְׂעָר וְנִישְׁתָּפְרִיהָעָר אוֹ לִי בְּלִיגְסְטָעָה קוּוּעָלָעָה פָּוּן דִּי נִיְעָסְטָעָה
הָעָרָעָז-אָרוֹן דָּאָמָעָז-שְׁטָאָפָעָז

פָּוּן דִּי נִיְעָסְטָעָה פָּאָרְבָּעָן אָנוֹ מַסְטָעָרָוּ זָם אַיְצְטָגְּנָן פְּרִיהָלִינָן אָ� זָמָעָר
סְפָעָאָן פָּוּן דִּי גַּעֲסָטָעָה בְּלִיכְצָעָר אָן טָאָמָשָׁאָוָעָר אוֹיְסָאָרְבִּיטְוָנָגָן
נִזְדִּי בְּלִיגְסְטָעָה פָּאָרְבִּילָס-פְּרִיְזָעָן יְיָ זָרָב בֵּין דָּעָר זָוָט-בְּעָקָאנְטָעָר אָן רַצְיָלָאָר-פְּרִילָעָן

M.Sz.Rabinzon

ŁODZ, PIOTRKOWSKA 45, tel. 120-41.

הוועט אונן דעסְטָילִי! — רַיְזָלְפָּלָס אָונְסְּאָלְדָעָט בְּעָהָנְדָלָגָן! — הארט אונן דעסְטָילִי!

יחד עם כל אנשי פירנו אנו מבקים את פטירתה הא נבריה
קיורי העסוקן הצעורי באמונה הישיבת

ר' יהיאל יצחך זיל
ברמן

ואנו מבקשים את כל החברים לבוא לח'ק לו כבוז האחורי.
אגודת לומדי שעורי ערב
ע"י אונדראת ישראל, סלאנא 7

781

פָּרָאָרִינְצָ=מַעֲשֵׂרִיןְתָּן

ונדריתך יתך צו דעם באילאמ=פראפאגאנדע-טאג אין פערדים

שונתנץ און גתימאנטלות אויפטקלערען די מתפלל
די וויכטיגקייט און זייטוונדיגקייט פון דפער
באייקאָט-קְצִיצַּע, וועלכע איז אַ געפֿאָט פון דער
שעה. כלען דאָרָךְ אַרגְּגַנְּגִיעֵין יְגַעֲּד - גְּרוֹפָעָן
וועלכע זאָלְעָן געהן מביית לְבִּית אָפְּנָן שְׁרֶפֶטְגִּינְדְּלָעָן
די אַנְכְּבָּדְּגִּינְגְּטָעָן זיַּטְוּעַנְדִּינְגִּיקִיט צַּבְּאַיְלְרִיעָן
הוֹטְמַנְתָּן מִטְפְּרִידָן די טַפְּנָן זְמִילְגְּבָן
וְעַזְעַט הַקְּרָם אַבְּגָדָר די יְזִישְׁעָן קְעָפָן
וְעַלְעַל אַהֲרָהָדִיבְּרָהָגָעָן, וְאַסְטָמָנָן סְפָּן דַּעֲכָבָן
בְּלוֹטְגָעָן הַלְּטָפְּרָלְלָגָן. מען דאָרָךְ בְּלוֹטְכָעָן צְעָדָן
זְדִידְשָׁע נַעֲמָשְׁטָעָן, גְּזוּעַלְבָּדָר אָזְנָן גַּנְשְׁטַלְלָטָעָן
אָזְנָן זַיִּה אַיְסְמָעָרְקָהָם מַאֲכָבָן, אָז עַמְּ אַיִּז אַגְּנוּבָהָרִין
זֶה בעזיהען מְחוֹרוֹת פָּנוּ דִּימְשְׁלָגָן וְזֶה אַזְמָנָן
אוּמְקָלְעָרָפָן די קַאנְסָמְעָנְטָעָן, אָז זַיִּזְעָלָפָן וְזַיִּלְעָלָפָן
פָּנוּ דִּימְשְׁלָפָט פָּנוּ אָזְבָּאַנְטָנְסְּטוּאָר בְּבִיקָאָט.

ליבטיג אין פאנסטענטיו אוֹן הוֹשֵׁךְ אַיִלּוֹטָםִירֶסֶס. — אַטְוִימֶטֶרֶס נעהמת תפיעת-כָּפָה. — חברה-קדישא-בענראבט נישט. — די האנד מא פוילען

וזה פלאזוריון ווילט נאטוראליזט. ג'ז פראזוריון, ג'ז פראזוריון
ב乾坤 ציבונטיליגע טורט פאהואים, נישט גענטט
זעניך ד גולדט בעלאטען: קאנטאנטן איז איזטעריכט פזונדרען. איז איגאנ
לעבען אבעגעטב אין חשבה, האט זין מיט אינט אינטאל
אריגונדריסען אונעלעקטידשע טריאם און, ליהזים
היתה אורה! אלע יוזען האפצע לכתיג, באאר נישט
זע פסעה, צעהן טאלאע קאנטאנטיען. יוזען:
— וואט איז די פעליל, איז סאיין ליכטיג?
עלזרוי יערוער עזע זיה גות איזיקען אין אוובזע^ע
פערודושטט פונמער? — וואט איז די פעליל, איז
סאיין ליכטיג? — עלזרוי מען שעט ארדט דעם
קאנטאנטיגר דלאה, וועלכער האט זיה צעליגט
איז פד והונד פון של-בונד, יוולכע מיהאט אונגע-
הילפער בלחן באן מיט ערליכע זיאור ציריך און
מקרען איזהו נישט אויספעריטיגע?... און די קאנ
סאנטינפל האלען, בפּֿהַלְלָתִי, זיך איז פּֿהַלְלָתִי
ויזיקעלען, איזיבער זול נישט, עט זאל איהם דע
זרויטער איז פּֿבִּים איזיקען דעם בעאַש, וועלכען עס
גאנטגען אויסלען קישקעס אַהֲרֹן הַוּנְדֶר.
פּֿהַלְלָתִי איז איז פּֿהַלְלָתִי זיה צונר
איז לנטאנטיסק איז באת קריין פּֿהַלְלָתִי נישט
פּֿהַלְלָתִי, נויל זוועז וויט האלט עם באכטיש!
לנטאנטיסק האט אונאנדרעט סענאנטיע, וועלכע רופט
איליס מאונטן איז לאט זי איז צונר, שטעלט זי צונר
איז קפּֿקְלָעָה איז לאט זי איז בעזונגונג דה הענד
פּֿהַלְלָתִי ד פּֿס מיט דלען גאנטגען לנטאנטיסק חהנד
פּֿהַלְלָתִי: —
לנטאנטיסק, האט א פּֿילְוִוִּיבְּעָרוּק, א מגאנ
בלען, לנטאנטיסקער יונען, וועלכע זעגען גע
ויזיגט, מהונגה בו האבעו נטט זויבער און זיך. אראט
צומלעפּֿט מיט זיך, וויזטעלער מיט די טאריבעט,
איזיביג צויזגען, צומטצע גוינ איז זאַר צויזיג
ויזנילען א פּֿהַלְלָתִל קָאָרְטָאָפּֿל, צויזגען טיטין
אויפּֿרְבִּק, צויזגען רזעען, מיט א קונה, צויזגען
זיך קדרגען און צויזגען שטארבען, קענען בשים
אונט ווישט מוחל זיך דעם וויריה בעעלעט, זיך זיך
בזעפּֿן אהה, וואט נעד האט געלאות זעפּֿן זיך
הרב זיין לנטאנטיסק און, געלאפען וגאנטגען זיך
די-אנטגען, איז זיך געשנט אונאנדרעט.
א סאנטאל, איזהו מנק הפקוד, גאנטיגערתער
סאנט, קאנט אלט הפקוד, איזהו פּֿרְזִצְ-גְּדָלִי!
הרב? — שדיין לנטאנטיסקער יידען, א אונטער
זיך יונטנומאגן, וואט האט געלעפּֿט איז ש איזילטאן;
זיך סימלא זאל אהום למאען מושגען און זיך בעטנץ
אייזו יהאנט איזהו דע אונדוועז? — א בעעלעט! איז
זאנט ווישט קאנט בעעלעט ביים דזרקי מלמה, חס
טשלט! — א בעעלעט בי א בעעלעטל! צומאל
וישט ניט זיין איזאנפּֿר גונזאַען געפּֿאָרערן —
האנט דע פּֿאנטער מיט אונט איזהו נישט מיט פּֿאנטער
זיך — מיט זיך וויאָגְעָן, עַרְפֵּל!
עמ זיין, איזהו נוילען זי איזונען, הילגען זי איזהו בז

דשֶׁר ב. אלזר אלען

אלדיינער-פאראנראת

שטאנפנער ראטורו
פון דער איזטיגונער ווילדרער צויט

47

בעהמַת האט נפקרכטט, ער האט געהמא
ווערטע טהילים. אָזְלַת האט ער ערקלפלט, אוֹ שְׂרֵךְ וּבְרִיךְ
בעלכער איזט איבערגראבען די פרטיט פון אנטאל.
בלחט האט שווין געהמא אַפְּרִיגְעָן פְּלָאן אָנוֹ
אנגעוויזיגען צוֹ דערצעטלען.

— די פערשיינן הטעטן דאס געטען אָזְלַת
אָזער קלווגען אָסְפַּן. אָזְוַי ווי יעדען טאג בין אַיךְ
ניין אַזיבער שווין געווען אַין דער מאבריקט-בִּירְאָט
אָין געטן מײַן אַרְבִּיטִיט. פְּלָוצְלִינְגַּה האט מיר מײַן
דינער אַנגְבָּעְלִינְגַּען, אוֹ צְוַיִּה הַעֲדָרָן הַעֲפָעָן זַרְךְ
גַּמְלָדָען צוֹ מִיר אַין אַזיבער אַגְּנְגָּלְעָבָהִיט
אָנוֹ אָז די פְּלָרְלָאָגְעָן דְּרוֹכָאָטִים, אוֹ אָזְלַת
קְוָמָעָן אַהֲיָם. ווען אַיךְ הַאֲבָט פְּאַרְגָּעָלָעָט, אוֹ די
הַעֲרָפָן אַלְעָן קְוָמָעָן צוֹ מִיר אַיִּוֹ בִּירָאָט. הַעֲבָעָן
וַיְהִיכְעַטְפָּרָט, אוֹ זַיְעָגָן גַּעֲקָמָעָן אַין אַרְיִין
פרְּיוֹאָטָעָן פְּנִין, וועגן דעם יְרַשָּׁה-קָאָפְּלִיקָט,
וועלכען אַיךְ האָב שווין פון אַפְּנָגְעָרָד צִימָט
מיינע קְרָובִים. אַיךְ האָב דאס אַגְּנָגְבָּמָעָן סָאָרְרִיכְ
פִּינְג, הַאֲב זַרְאַוְיְסְפִּירְטָעָן אָזְיַיְן אַהֲלָבָעָט
פָּוֹן דָעַי פָּאָרִיק אָנוֹ גַּעֲקָמָעָן אַחֲעָר צְזָרָהָרָעָן.
— זַי, אָנוֹ ווֹסָס האָט ווַיְיַעַתְּרָד פָּאָסִירָט. הָאָ
צעָן די פְּאַלְצִיכְיִילִיטִים עַפְרָעָטִים, זַעֲהָדָרָג אָנוֹ בְּעַמְּהָעָ
הַעֲטָא אַיבְּרָגְעָרְטָפָן זַיְן עַרְצָהָלָגָן.
— מִיר זַעֲגָן די פְּרָשְׁזִינְגַּעַן בָּאָלְדָד נִישְׁטָט גַּעַ
פְּעָלָעָן גַּעֲזָרָעָן. מִיר מאָכְעָן אַיךְ אַבְּעָר אַוְיָ-
מְדָרְקָאָט, אוֹ פָאָר דעם עֲנוּן אַלְיִין וְחַלְלָת פִּילְ-
בְּעַסְפָּרָט, חַדְן אַיחָד וְאַלְמָת אַיזְט אַיבְּרָגְעָרְעָן.
אלְ-בְּהִים זַיְן אַגְּפָלָן.